Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Weesperstraat 430
1018 DN Amsterdam

Postbus 12693
1100 AR Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl/ingenieursbureau

Oplegnotitie BEA HEG0202

Aan	5.1, 2, e
Van	5.1, 2, e Programma Bruggen en Kademuren
Kopie aan	
Datum	19 november 2025
Ons kenmerk	
Bijlage(n)	1 Bomen Effect Analyse (BEA)

Onderwerp Oplegnotitie bomenadvies Herengracht

Opsteller	Goedgekeurd en vrijgegeven	P f	Datum
5.1, 2, e	**Akkoord:** 5.1, 2, e	5.1, 2, e	9-04-2026

Inleiding

Deze oplegnotitie is geschreven als aanvulling op een Bomen Effect Analyse (BEA) uitgevoerd op 21 februari 2024 aan de Herengracht 107–169 (Rak, HEG0202)door Pius Floris BV, in opdracht van het Programma Bruggen en Kademuren.

Een van de opgaven van de stad Amsterdam is het veilig en functioneel houden van circa 200 kilometer op houten palen gefundeerde kademuren en 800 bruggen. De kademuren zijn veelal meer dan honderd jaar oud. Ze worden steeds intensiever gebruikt door verkeer en daardoor zwaarder belast dan vroeger. Grote delen van de kademuren en bruggen worden gedurende de komende decennia vervangen. Dat levert knelpunten op met de aanwezige (veelal grote) bomen. Voor deze vervangingsopgave is het Programma Bruggen en Kademuren (PBK) opgericht.

Programma Bruggen en Kademuren is zich bewust van de waarden die bomen hebben en de bijdrage die zij leveren aan de uitstraling en het comfort van de stad. Het programma gaat daarom zorgvuldig om met deze assets en besteedt veel aandacht aan de vraag of de bomen die binnen de projecten vallen, behouden kunnen blijven of niet.

Aanleiding project

Binnen het Programma Bruggen en Kademuren (PBK) bevindt zich het spoor 'Vernieuwingsopgave Kademuren'. Het Rak HEG0202 is een opgave binnen dit spoor wegens de slechte staat van de kademuur. Vernieuwing is nodig vanwege de staat van de kademuur. De kademuur ter hoogte van Herengracht 111-169 is één van de kades die in slechte staat verkeert en moet worden vervangen. Er is ter hoogte van huisnummer 141-169 een tijdelijke hulpconstructie aanwezig. De eerste 26 meter kademuur vanaf de Van Mierlobrug wordt

CONCEPT

behouden, dit deel is van de kademuur is van een later bouwjaar en verkeert nog in een goede technische staat en heeft een geschatte restlevensduur van ca. 30 jaar.
Bij de vernieuwing van de kademuur zal de bestaande kademuur worden verwijderd. Tijdens deze werkzaamheden wordt naast en onder de locatie van de bomen worden gewerkt. Deze werkzaamheden kunnen niet uitgevoerd worden als de bomen nog aanwezig zijn. Voor de werkzaamheden moeten deze worden verwijderd.

Aanleiding oplegnotitie

Op 21 februari 2024 heeft Pius Floris BV, in opdracht van het Programma Bruggen en Kademuren, een Bomen Effect Analyse (BEA) uitgevoerd aan de Herengracht 107–169. In de alinea hieronder worden de onderzoeksresultaten verder toegelicht.

Na het opleveren van de BEA heeft het Vervangingsprogramma Bomen (V&OR) 14 nieuwe bomen aangeplant in de lege boomspiegels welke al gedurende langere tijd boomloos waren. Ook in de omliggende omgeving zijn er veel ontbrekende bomen waarop V&OR is aangesproken door omwonenden. Deze nieuwe aanplant van 14 bomen is niet meegenomen in de BEA, waardoor een aanvullende oplegnotitie nodig is in plaats van een geheel nieuwe BEA.

Uitkomsten Bomen Effect Analyse (BEA)

De acht bestaande bomen aan de Herengracht 107–169 zijn onderzocht via een Bomen Effect Analyse. Daarbij is gekeken naar de gezondheid en waarde van de bomen, de wijze waarop de wortels groeien en of de bomen indicatief mogelijk verplantbaar zijn.

De belangrijkste resultaten van de Bomen Effect Analyse aan de Herengracht 107–169 zijn:

- 1 beschermwaardige boom: deze boom bevindt zich op een brugvleugel en valt niet binnen de invloedsfeer van het project.
- 6 bomen zijn als mogelijk verplantbaar aangeduid, waarvan 3 met voorbereiding en 3 zonder voorbereiding.
- 1 boom is als te kappen aangeduid en niet verplantbaar op basis van leeftijd en verminderde kwaliteit.

Alle bomen binnen de invloedsfeer van het project worden nog aanvullend onderzocht via een verplantbaarheidsonderzoek. Dit onderzoek moet definitief uitsluitsel geven of de bomen verplantbaar zijn of niet. Ook voor de boom die in de BEA als te kappen is aangeduid.

Nieuw aangeplante bomen verplanten

Aan de Herengracht 107–169 heeft het Vervangingsprogramma Bomen (V&OR) 14 nieuwe bomen geplant. Het gaat om diverse jonge iepen met een plantmaat van 25 – 30 cm. De bomen zijn in de loop van 2025 aangeplant en in nieuwe groeiplaatsen gezet. Hierdoor zijn de bomen waarschijnlijk relatief makkelijk te verplanten, maar dit wordt nog verder onderzocht in het verplantbaarheidsonderzoek.

De bomen staan binnen 4 meter van de kademuur, tot circa 4 meter landinwaarts moet functievrij gemaakt worden voor een kademuurvernieuwing. Zoals ook in de BEA beschreven, zijn de werkzaamheden fataal ook voor deze nieuw aangeplante bomen en dienen ze te worden verplant.

Het projectteam HEG0202 is momenteel op zoek naar lege plantplaatsen in de buurt van de Herengracht 107–169 of naar een project binnen PBK waar de bomen een definitieve plek kunnen krijgen. Als tijdelijke oplossing kunnen eventueel alle bomen op de Bomencamping worden geplaatst. Na afronding van alle werkzaamheden worden er bomen terug geplant.

Verplantbaarheidsonderzoek opstarten

In het algemeen geldt dat een boom alleen wordt verplant als deze een toekomstverwachting van minimaal 10 jaar heeft en zich in redelijke tot goede conditie bevindt. Om voor verplanting in aanmerking te komen, moet een boom aan verschillende biologische en technische eisen voldoen.

Om al deze factoren goed in kaart te brengen en alle risico's uit te sluiten, is een verplantbaarheidsonderzoek nodig. Een verplanting brengt altijd risico's met zich mee. Zo zal een boom een aanzienlijk deel van zijn fijne beworteling verliezen, waardoor vrijwel altijd een 'verplantshock' ontstaat. Dit leidt doorgaans tot een herstelperiode van 1 tot 5 jaar, waarin de boom moet 'wennen' aan de nieuwe locatie.

Het verplantbaarheidsonderzoek richt zich op 17 bomen aan de Herengracht 107–169. Zaken zoals verplantmethode, invloed nutsvoorzieningen, lastbeperkingen en eventuele ontheffingen, worden verder onderzocht in het verplantbaarheidsonderzoek. Na het opleveren van het verplantbaarheidsonderzoek kan de vergunningsaanvraag ingang worden gezet.

Vervolg en planning

De vernieuwingswerkzaamheden starten in 2027 en duren zo'n 1,5 jaar. Het verplanten en/of kappen (afhankelijk van de aanvullende onderzoeksresultaten) van de bomen vindt plaats, in de herfstperiode van 2026. De werkzaamheden worden tijdig aan de omgeving gecommuniceerd.